

Riksdagens protokoll

2013/14:9

Torsdagen den 3 oktober

Kl. 14.00 – 15.01

Protokoll
2013/14:9

1 § Frågestund

Frågestund

Anf. 1 ANDRE VICE TALMANNEN:

Jag vill hälsa statsråden välkomna. Frågorna besvaras i dag av utbildningsminister Jan Björklund, statsrådet Maria Larsson, kultur- och idrottsminister Lena Adelsohn Liljeroth, statsrådet Erik Ullenhag och statsrådet Anna-Karin Hatt.

En fråga ska vara av övergripande och allmänpolitiskt slag eller avse ett ämne som faller inom statsrådets ansvarsområde och rör dennes tjänsteutövning. Utbildningsminister Jan Björklund besvarar såväl allmänpolitiska frågor som frågor inom sitt eget ansvarsområde. Frågorna till övriga statsråd förutsätts beröra deras ansvarsområde inom regeringen.

Antalet högskoleplatser

Anf. 2 IBRAHIM BAYLAN (S):

Herr talman! Min fråga är till utbildningsminister Jan Björklund.

I morse uppvaktades riksdagens utbildningsutskott av ett flertal representanter för Sveriges universitet och högskolor. Bakgrunden var ett brev där de uttrycker sin oro över att det blir allt färre högskoleplatser samtidigt som vi ser att antalet sökande slår rekord. Förra året minskade antalet nyantagna med 13 procent. I år fortsätter det att minska med ytterligare 2 procent.

En av de rektorer som var på besök var Lunds universitets rektor Per Eriksson. I det brev han skrev, och som föranledde rektorerna att besöka riksdagens utbildningsutskott, framhåller han det obegripliga i att vi har fler sökande än någonsin men färre platser att erbjuda. Följden blir att flera av dessa kvalificerade studenter nu hänvisas till arbetslöshet.

Min fråga till utbildningsministern är: Varför drar regeringen ned på antalet högskoleplatser när det är så hög ungdomsarbetslöshet och det är så många som vill studera i Sverige i dag?

Anf. 3 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (FP):

Herr talman! Sverige har 430 000 studenter. Dagens generation ungdomar har utbildningsmöjligheter som ingen generation förut. Vi håller på att slå fullständiga utbildningsrekord. Av den årskull som i år fyller 19

år kommer 53 procent att beredas plats och möjlighet att gå på högskolan.

Jag vet att Göran Persson en gång satte upp ett 50-procentsmål. Det var när Ibrahim Baylan satt i regeringen. Han nådde aldrig dit. I år når vi 53 procent. Om några få år når vi 63 procent. Det är all-time-high. Det vi behöver bygga ut i Sverige är yrkes- och lärlingsutbildningar. Alla kan inte bli akademiker.

Anf. 4 IBRAHIM BAYLAN (S):

Herr talman! Så brukar det låta från regeringen. De som finns därute – studenter, föräldrar, rektorer och universitetsanställda – ger inte riktigt den bilden.

Jan Björklund dribblar med statistiken. Det är inte så att det bara är 19-åringar som söker till högskolan i vårt land. Medelåldern för de sökande ligger strax över 21 år. Andelen 19–24-åringar som får plats på landets högskolor efter de nedskärningar som regeringen har gjort sjunker. År 2006 var det 43 per 100 platser. Nu är det nere på 37 per 100 platser. Förutsättningarna försämras.

Jag fortsätter att referera rektorn för ett av landets största lärosäten. Han skriver så här: Andra länder, som bland andra Danmark, bygger ut den högre utbildningen för att kunna ta emot fler studenter. Man stärker därmed också sitt näringslivs konkurrenskraft. I Sverige däremot skär regeringen ned. Man äventyrar näringslivets konkurrenskraft och framtidstro för vår unga generation, en för mig obegriplig politik.

Socialdemokraterna delar den uppfattningen.

Anf. 5 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (FP):

Herr talman! Rektorn för Lunds universitet har också varit på mig om detta. Han avviker inte från övriga 200 myndighetschefer i Sverige. De vill naturligtvis ha mer pengar till den egna myndigheten. Det är inget konstigt. Det vill alla myndighetschefer. Vi måste göra en avvägning av vad som är rimligt.

När man hänvisar till Danmark vill jag bara säga att Sverige har högre andel än Danmark som går till högre utbildning. Den prognos som nu finns är att vi kommer att ha skyhögt högre andel än Danmark om bara några år med de platser som regering och riksdag bestämt.

Det vi har behov av i Sverige är att bygga ut yrkesutbildningar och lärlingsutbildningar. Det är den typen av arbetskraft som industrin, näringslivet och arbetsmarknaden skriker efter. Det är inte så, Ibrahim Baylan, att Sverige skulle fungera om alla blir akademiker.

Skattesänkningar och resurser till skolan

Anf. 6 JABAR AMIN (MP):

Herr talman! Min fråga är till utbildningsministern.

Av budgetpropositionen framgår att det finns ett reformutrymme, pengar att fördela till olika satsningar, på motsvarande ca 24 miljarder kronor. Den borgerliga regeringen väljer att satsa 12–15 miljarder på skattesänkningar och ca 2 ½ procent på skolan.

Min fråga till utbildningsministern är om han anser att det är rimligt att det satsas så lite på skolan när det satsas så stor andel på skattesänkningar. Är det inte bättre att satsa mer på skolan och mindre på skattesänkningar?

Prot. 2013/14:9
3 oktober

Frågestund

Anf. 7 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (FP):

Herr talman! Under min tid som utbildningsminister har statens satsningar på skola och utbildning ökat med drygt 7 miljarder per år. Det är mer än under den tiden då Jabar Amins parti tillsammans med Ibrahim Baylans styrde Sverige.

Det är mycket substantiella ökningar. Det är ingenting jag skäms över. Det är större satsningar och större ökningar än på mycket lång tid som staten har gjort på skolan under dessa sju år som regeringen har styrt. Det kommer att behövas ännu mer satsningar på skolan framöver, vilket vi också föreslår. Men vi satsar mycket på skolan i Sverige.

Om man ställer det i relation till skattesänkningen noterar jag att Jabar Amin är för denna skattesänkning så länge den genomförs efter den 1 januari.

Anf. 8 JABAR AMIN (MP):

Herr talman! Nu bluffar ministern med siffror. Detta är regeringens eget papper. Där står att det nästa år satsas 600 miljoner på skolan av 24 miljarder. Det är 2 ½ procent.

Min fråga är: Tycker ministern att 2 ½ procent är en rimlig satsning på skolan? Sedan ni kommit till makten har 70 000–80 000 elever lämnat grundskolan utan behörighet till gymnasiet. Är det inte bättre att satsa pengarna på de unga än att göra det på skattesänkningar?

Anf. 9 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (FP):

Herr talman! Jag bluffar inte. Det är helt korrekta siffror. Staten har ökat sina anslag till skola och utbildning med mer än 7 miljarder per år sedan jag blev utbildningsminister. Det är en snabbare och större ökning än Sverige har gjort på mycket lång tid. Det är absolut inget att skämmas för.

De ytterligare satsningar vi gör nästa år med förstelärarsatsning, som jag hoppas ska kunna gå igenom i bred enighet i riksdagen, är mycket viktiga för att lyfta läraryrkets status och ställning. Det kommer att behövas ännu mer satsningar på skolan i framtiden.

Vi behöver också göra andra åtaganden, till exempel göra det mer lönsamt att arbeta så att vi får skatteinkomster att fördela. Jag noterar att Miljöpartiet har sagt att man är för regeringens skattesänkning. Åtminstone om två månader kommer man att vara det, när den väl är beslutad. Därmed kan den väl inte vara så katastrofal. Då hade ni väl upphävt den, antar jag.

Läsförståelsen hos unga

Anf. 10 CECILIA MAGNUSSON (M):

Herr talman! Utbildningsministern kan sätta sig nu. Mitt ämne är visserligen väldigt viktigt för utbildningsministern och rör läsförståelse.

Vi som var på Bok- och biblioteksmässan förra helgen kan tro att Sverige har ett läsande folk. Så är det delvis. Men vi har en sjunkande läsförståelse, framför allt hos unga.

Alla som arbetar i riksdagen vet att vi måste göra ytterligare saker för att förbättra och stimulera läsförståelsen.

Min fråga går till kulturministern. Vad gör regeringen för insatser för att öka läsförståelsen hos framför allt unga?

Anf. 11 Kultur- och idrottsminister LENA ADELSON LILJE-ROTH (M):

Herr talman! Jag är glad att få frågan, för det som var tydligt på Bok- och biblioteksmässan är att det finns ett allt större engagemang för de här frågorna. Precis som Cecilia Magnusson var inne på ligger läsandet på en hög nivå bland vuxna. Det har till och med ökat markant under de senaste 20 åren, och det kan vi glädja oss åt.

Problemet är de unga. Det finns flera orsaker till detta. Det handlar om brist på tid, och många har kanske inte heller insett att läsande är en färdighet. Bara för att eleverna har knäckt läskoden är det inte säkert att de därmed också förstår vad de läser. Detta har blivit uppenbart bland annat genom Litteraturutredningen.

På bokmässan i Göteborg presenterade jag en proposition som kommer att lämnas till riksdagen och debatteras under hösten. I den föreslås – naturligtvis i samarbete med Utbildningsdepartementet – satsningar på skolan och kompetensutveckling för lärare. Nyanlända barn ska få extra undervisning i svenska. Vi lägger också fram en stärkt bibliotekslag.

Anf. 12 CECILIA MAGNUSSON (M):

Herr talman! *Läsa för livet*, som propositionen heter, tar upp många viktiga förslag. Jag tror att det är viktigt att vi får reda på vad de innehåller och vilka fler spelare – inte bara regering och riksdag – som kan vara med och hjälpa till för att öka läsförståelsen. Det skulle vara intressant att höra.

Anf. 13 Kultur- och idrottsminister LENA ADELSON LILJE-ROTH (M):

Herr talman! Det blir en tuff utmaning att klara det på en minuts talartid. Biblioteken är avgörande. Vi föreslår bland annat att Kulturrådet får ett nationellt uppdrag att se till att de goda initiativ som finns, inte minst när det gäller fritiden, också blir spridda över fler. Vi har givit idrottsrörelsen extra pengar för att se hur läsandet kan bli en naturlig del också i träningen. Här finns många intressanta exempel utifrån som vi har lärt av.

Skolan är viktig; visst är det så. Men den uppgift som vi alla kan ha som föräldrar, som grannar, som vuxna och som morföräldrar – att läsa högt för våra barn – är otroligt viktig. Skolan kan göra mycket men inte allt. På 80-talet läste 80 procent av föräldrarna högt för sina barn. I dag har siffran sjunkit till under 40 procent. Det är inte så att vi bryr oss mindre om våra barn. Det är inte så att det inte finns böcker. Det är inte så att böcker har blivit dyrare. Men vi behöver förstå att vi alla har en viktig roll för att barnen ska få ett språk och en fin stund tillsammans med sina föräldrar.

Anf. 14 MARGARETA LARSSON (SD):

Herr talman! Min fråga är ställd till Maria Larsson. Regeringen förklarade för några år sedan en nollvision när det gäller barnvräkningar. Trots detta sker barnvräkningar i oförminskad takt sedan några år tillbaka. Av kronofogdens statistik framgår att det huvudsakligen är ensamstående mödrar som vräks, och detta på grund av hyresskulder.

Min fråga till statsrådet är: Avser regeringen att vidta några åtgärder med anledning av sin nollvision, och när ska detta ske?

Anf. 15 Statsrådet MARIA LARSSON (KD):

Herr talman! Jag tackar för frågan. Det är en angelägen fråga. Vi har vidtagit en rad åtgärder. Vi lade fram den första strategin mot hemlöshet på riksdagens bord redan 2007. Den är ett viktigt dokument som bland annat satte upp målet att förhindra att barn vräks. Det har inneburit att vi i dag har bättre statistik än vad vi har haft tidigare. Vi förfinar nu statistiken ytterligare. Det har inneburit att det har vidtagits en rad åtgärder av olika myndigheter och kommuner.

Det har också inneburit att vi har tillsatt en hemlöshetssamordnare som nu får runt i de kommuner som fortfarande genomför barnvräkningar för att komma på samtalsnivå inte med socialnämnden utan med kommunstyrelsen. Detta handlar om komplexa övergripande frågor där det är hela kommunens verksamhet som måste involveras för att man ska hitta de goda förebyggande lösningarna.

Anf. 16 MARGARETA LARSSON (SD):

Herr talman! Jag tackar för svaret. Jag skulle ändå vilja påminna statsrådet om att hon redan 2010 ansåg att det var nödvändigt att ändra socialtjänstlagen för att skydda de här barnen. Ändå har ingenting gjorts sedan dess.

Statistiken är tillräcklig för att man ska kunna komma till beslut, tycker jag. Vi har haft intresseorganisationer, forskare och utredare som har lagt fram olika förslag, så det är tydligt att det är något fel på socialtjänstlagen. Den behöver ändras.

Jag tycker att innan man har en nollvision borde yrkesgrupper i första hand få veta vad det är de ska göra och vilka regler som gäller. Socialtjänsten måste naturligtvis också samarbeta bättre med kronofogden och hyresvärden. Men utan en lagändring i första hand kommer det att gå trögt. Man kan inte heller begära att myndigheter ska agera samstämmigt utan att en lagändring först har ägt rum.

Anf. 17 Statsrådet MARIA LARSSON (KD):

Herr talman! Frågan har legat högt upp på regeringens prioriteringslista. Det är därför vi har börjat jobba aktivt med frågorna. Det har inte gjorts tidigare, och det har inte funnits någon strategi. Vi har adresserat detta och tillsatt utredningar för att få förslag. Vi arbetar vidare med fler förslag. Det sker ett sådant arbete just nu på departementsnivå.

Glädjande är att hälften av Sveriges kommuner inte vräker barn. Det finns alltså sätt att arbeta på som inte nödvändiggör att barn vräks. Det är

de här arbetssätten och metoderna som vi nu försöker sprida över Sverige med hjälp av bland annat vår hemlöshetssamordnare.

Låt mig säga att vi ser en glädjande trend i att barnvräkningarna minskar också i en del kommuner där man har haft höga tal tidigare. Hemligheten är samarbete mellan berörda myndigheter och fastighetsägare. Det gäller både kommunala bolag och privata fastighetsägare, som många gånger är beredda att gå in och ta ett socialt ansvar. Det görs mycket, och mer kommer så småningom att komma på riksdagens bord.

Byggandet av fotbollsarenor i Qatar

Anf. 18 HANS LINDE (V):

Herr talman! Jag har en fråga till kultur- och idrottsminister Lena Adelsohn Liljeroth.

År 2022 kommer fotbolls-VM att arrangeras i Qatar. Vi får nu allt fler rapporter om att de gästarbetare som arbetar med att bygga arenorna där fotbollen ska spelas tvingas göra detta under omänskliga förhållanden.

Under de senaste två åren har fler än 70 nepaleser dött när man har byggt fotbollsarenor i Qatar. Många vittnar om slavliknande förhållanden med långa arbetsdagar, uteblivna löner, undernäring och fallfärdiga bostäder. Qatar är ett land där gästarbetare i grunden saknar mänskliga rättigheter. Man förvägras rätten att organisera sig fackligt. Man saknar rätten att teckna kollektivavtal. Vi ser nu hur flera organisationer, också fackförbund, agerar. Vi har sett hur Storbritanniens premiärminister har krävt att Qatar förbättrar arbetsvillkoren på fotbollsarenorna.

Min fråga går till Sveriges idrottsminister: När kommer hon att kontakta sin kollega i Qatar och kräva att man nu förbättrar villkoren för dem som bygger fotbollsarenorna?

Anf. 19 Kultur- och idrottsminister LENA ADELSON LILJEROTH (M):

Herr talman! Det var inte bara Hans Linde som blev upprörd när artikeln kom i tidningen med siffror över hur många som hade dött under närmast slavliknande förhållanden och under, vad jag förstår, omänsklig värme.

Det är kanske ingen nyhet att vi från Sverige egentligen inte har så mycket idrottsutbyte eller så många kontakter med Qatar. Jag får därför återkomma när det gäller just Qatar. Men jag kan ta ett mer närliggande exempel när vi talar om idrott kopplat till politik: Vi protesterade bland annat från regeringens sida också när det gällde de hot som homosexuella utsattes för i Ryssland under de senaste spelen – friidrotts-VM.

Det som närmast står på tur är hockey-VM i Vitryssland. Vi är många som frågar oss hur det kunde komma sig att det internationella hockeyförbundet valde att ge spelen till Vitryssland.

Anf. 20 HANS LINDE (V):

Herr talman! Det är bra att idrottsministern upprörs över rapporterna. Men jag hade nog önskat lite mer klara besked. Jag kan inte tolka svaret

på något annat sätt än att man inte planerar att lyfta dessa frågor från svensk sida – i alla fall inte i dagsläget.

Detta beklagar jag, för det finns goda exempel att bygga på. Inför fotbolls-VM i Sydafrika fanns det liknande rapporter om svåra förhållanden när man byggde arenorna. Där valde omvärlden att agera. Svenska Byggnads, till exempel, stöttade lokala fackliga organisationer i Sydafrika för att förbättra arbetsvillkoren, arbetsmiljön och säkerheten på byggena. Det skulle man självfallet kunna göra också i Qatar, men det förutsätter att regimen respekterar de mänskliga rättigheterna, och det förutsätter att omvärlden agerar och att man agerar nu.

Jag tycker att detta visar att frågor om mänskliga rättigheter och idrott inte kan skiljas åt. Jag tror att vi behöver ha en större diskussion om vilka länder som tillåts ordna de stora idrottsarrangemangen.

Därför skulle jag också vilja fråga idrottsministern: Är idrottsministern beredd att ta en dialog med idrottsrörelsen för att skärpa kraven och villkoren när det kommer till mänskliga rättigheter och de stora idrottsarrangemangen?

Anf. 21 Kultur- och idrottsminister LENA ADELSON LILJE-ROTH (M):

Herr talman! Jag kan lova så mycket att jag kommer att ta kontakt med utrikesministern för att diskutera om frågan har varit uppe. Hans Linde vet mycket väl att vi tycker att idrotten ska vara fri. Den ska alltså stå över politiken i den meningen att man inte ska utesluta vissa länder från början.

Jag var i Kina under de olympiska spelen 2008. Det var många som protesterade mot att Kina skulle kunna få spelen, inte minst för att det är ett totalitärt och odemokratiskt land.

Jag hade många intressanta möten där, bland annat med min kollega kulturministern, just för att tala om möjligheterna och rättigheterna för till exempel journalister att röra sig fritt. Det var imponerande att se med vilken värme som idrottare från länder som är slutna, till exempel Nordkorea, välkomnades av de övriga.

Att stänga ute idrottsvärlden tror jag inte är en god idé. Däremot finns det absolut anledning att vara uppmärksam på sådant som nu skett i bland annat Qatar där människor har misshandlats så grovt. Om det är vi eniga.

Rysslands militära övningsverksamhet

Anf. 22 ALLAN WIDMAN (FP):

Herr talman! Jag riktar min fråga till utbildningsministern, men den är av en allmänpolitisk karaktär.

Ryssland satsar nu i relativa tal mer på sina militära förmågor än något annat land på jorden. På tre år har de gått från 2,9 procent av bnp i försvarsanslag till 3,9 procent.

Under det här året har vi kunnat konstatera en ökande rysk militär närvaro och övningsverksamhet i vårt närområde, under påskhelgen med medeltunga bombflygplan i en mycket aggressiv flygövning in mot svenskt territorium. Vi har sett signalspaningsfartyg väster om Gotland,

och under den senaste veckan har vi upplevt en av de större övningarna i vårt närområde i vår tid, nämligen övningen Zapad.

Min fråga till utbildningsministern är: Vilka försvars- och säkerhetspolitiska slutsatser är regeringen beredd att dra av det inträffade?

Anf. 23 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (FP):

Herr talman! Den utveckling som Allan Widman beskriver när det gäller Ryssland är bekymmersam. Ryssland rustar på ett mycket offensivt och aggressivt sätt upp igen. De övar sina förband i vårt närområde i Östersjön på ett helt annat sätt än tidigare och som vi inte har sett sedan Sovjetunionens och det kalla krigets dagar. De moderniserar och ökar sin kapacitet, och det i kombination med att den demokratiseringsprocess som var på gång efter murens fall måste sägas ha upphört.

En ofta aggressiv rysk utrikespolitisk ledning är bekymmersam, och jag menar att det behöver få konsekvenser för det försvarsbeslut som Sverige ska fatta 2015. Det bereds av alla partier tillsammans i Försvarsberedningen där frågeställaren är ledamot. Det behöver alltså få konsekvenser i 2015 års försvarsbeslut.

Anf. 24 ALLAN WIDMAN (FP):

Herr talman! Det är uppenbart att utbildningsministern och jag delar den beskrivning av verkligheten som jag inledde med.

Jag är dock nyfiken på vilka mer konkreta slutsatser som dras, inte minst med tanke på det närliggande försvarsbeslutet 2015.

Anf. 25 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (FP):

Herr talman! Efter Berlinmurens fall och demokratiseringsprocessen som påbörjades i Ryssland inriktades det svenska försvaret successivt i allt större utsträckning på att enbart fokusera på internationella insatser och på närvaro som har varit tung på Balkan, i Afghanistan och i andra delar av världen. Det menar jag var rätt prioritering. Samtidigt drogs den nationella försvarsförmågan i Sverige ned. Det var också rätt att göra då.

Jag menar att den utveckling som de besluten byggde på har förändrats. Vi behöver återigen prioritera försvarsförmågan av Sverige framöver och se om vårt eget hus.

Exakt vilka slutsatser som ska dras av detta får vi återkomma till när Försvarsberedningen är färdig. Det är en diskussion som pågår i alla partier och i Försvarsberedningen, men min slutsats är klar. I Försvarsmaktens verksamhet behöver det vara ökat fokus på försvaret av Sverige i framtiden.

Elkostnaderna för svensk industri

Anf. 26 BÖRJE VESTLUND (S):

Herr talman! Min fråga går till it- och energiminister Anna-Karin Hatt.

Vi är numera en del av EU:s inre marknad för energi. Det innebär bland annat att vi ska kunna handla energi med hela Europa. Riktigt vad det innebär har man kanske inte tagit fram regler för ännu.

Det intressanta är dock att svensk industri har en konkurrensfördel, kanske framför många andra. Man har många konkurrensfördelar i form av att man har hög kompetens och hög teknisk utveckling och så vidare. Men det finns en sak som vi inte konkurrerar med så många andra delar av världen om, och det gäller en ganska billig energi.

Min fråga till statsrådet Hatt är: Vad kommer att hända med priserna för industrin på denna marknad som vi egentligen inte riktigt vet åt vilket håll den går?

Anf. 27 Statsrådet ANNA-KARIN HATT (C):

Herr talman! Det stämmer att för svensk industri och för svenska konsumenter är det otroligt viktigt att vi har ett konkurrenskraftigt elpris. Just därför är det tillfredsställande att vi i Sverige i dag har det lägsta dagspriset på fem år. Det gör att svenska företag kan utvecklas bättre. Det gör att svenska jobb kan utvecklas mer. Det gör att svenska hushåll behöver lägga en mindre andel på elkostnader än vad de annars skulle ha behövt göra.

Regeringen värnar självklart detta. Just därför ser vi till att rekordinvestera i elnätet för att bygga bort flaskhalsar som kunde ha lett till pris-
höjningar. Just därför sker det nu rekordinvesteringar i energiproduktion runt om i hela landet, och just därför ser vi också till att koppla ihop Sverige med andra länder runt om oss så att vi kan hjälpa till och exportera el de dagar som vi har mer el än vi behöver för vårt eget behov men också för att kunna ta hjälp av andra under kalla vinterdagar då vi av olika skäl kan ha behov av att under en kortare tid importera för att klara våra elbehov.

Anf. 28 BÖRJE VESTLUND (S):

Herr talman! Mycket av det kan jag instämma i. Sedan ska man väl som opposition säga: för sent och för lite. Men det kanske är oväsentligt i det här sammanhanget.

Det som är intressant i sammanhanget är just farhågan, inte minst från industrin, över att vi ska exportera mer energi. Det är jättebra att vi ska exportera för vi vet med ganska god säkerhet att vi kommer att ha ett energiöverskott i framtiden.

Frågan är hur vi i framtiden även fortsättningsvis ska kunna ha den konkurrenskraftsfördel som vi har av det låga energipriset. Det man diskuterar – det vet statsrådet likaväl som jag – och ser framför sig, framför allt från energiföretagen, är att man kan få bättre priser på den europeiska marknaden. Finns det inte en risk för att vi då också importerar höga priser, inte minst för industrin, men naturligtvis också för hushållen?

Anf. 29 Statsrådet ANNA-KARIN HATT (C):

Herr talman! Det bästa sättet att se till att svenska företag och svenska hushåll även framöver kan ha ett konkurrenskraftigt elpris och därmed kan konkurrera med omvärlden är att se till att fortsätta investera i ny produktion i Sverige, att se till att vi har en produktionsförmåga som täcker våra behov men som också kan vara med och möta behov som finns i andra delar av Europa.

Det finns också en efterfrågan på detta. Norden är att betrakta som något av ett grönt batteri för Europa där andra länder framöver också

kommer att ha behov av att kunna köpa grön förnybar energi från länder som har det att tillgå. Det har Sverige väldigt mycket.

Dessutom behöver vi se till att ha hög tillgänglighet i den elproduktion som vi redan har. Det gläder mig att kunna fastställa att Sverige här omveckan passerade det datum där vi kunde konstatera att vi hade klarat av att vara exportörer under ett helt år. Det visar att Alliansens energipolitik fungerar och att vi har en god försörjningstrygghet i Sverige.

Barnfattigdom

Anf. 30 ROZA GÜCLÜ HEDIN (S):

Herr talman! Jag vill rikta min fråga till barn- och äldreminister Maria Larsson.

Inför varje vinter får jag en olustig känsla. Jag tänker på kylan och på alla barn som har för små kläder. Barnfattigdomsbegreppet har varit omdebatterat. Det finns en verklighet oavsett vad. Jag har sett den. Du har säkert sett den, och alla ni andra har också upplevt den.

Många familjers ekonomiska situation är pressad. Det begränsar barnens liv och påverkar dem negativt. Jag tror att det krävs insatser för att motverka det här. Därför undrar jag vad Maria Larsson tänker göra för att inga fler barn ska frysa i vinter? Vilka fler insatser kan vi göra? Hur ska vi stärka arbetet för att hjälpa familjerna?

Anf. 31 Statsrådet MARIA LARSSON (KD):

Herr talman! Jag tackar för frågan.

Barn i långvarig ekonomisk utsatthet är en angelägen fråga för regeringen, och med den frågan måste man jobba både långsiktigt och kortsiktigt.

Den bästa möjligheten för dessa barn att få varaktigt förbättrade ekonomiska förutsättningar är att deras föräldrar får jobb. Därför är jobblinjen viktig. Att skapa nya jobb är centralt för att minska antalet barn i ekonomisk utsatthet. Men i det korta perspektivet behöver vi göra andra saker. Det är därför vi exempelvis har höjt bostadsbidraget, som är väldigt pricksäkert för familjer i ekonomisk utsatthet.

Den allra senaste budgeten visar dessutom på en sak som jag tycker är väldigt angelägen och som handlar om de här barnen. De ska kunna utveckla sin talang och sina intressen med hjälp av en fritidscheck som går utöver det ekonomiska försörjningsstödet. Det tycker jag är en rättvisefråga.

Anf. 32 ROZA GÜCLÜ HEDIN (S):

Herr talman! Tack så mycket, Maria Larsson, för svaret! Den här frågan berör oerhört mycket, och jag är övertygad om att du inte heller vill att de här barnen ska frysa.

Du talar om insatser, men det är ett faktum att den politik som ni har fört de senaste sju åren inte har haft någon effekt. Jag är lite tveksam till att insatserna kommer att ha någon effekt om ni inte tar till mer.

I sociala medier finns det forum som flödar över av familjer som vädjar om hjälp. Det finns något som heter Matkassen, där familjer ber om hjälp till mat för en vecka. De behöver hjälp till kläder, och de vill ha

hjälp till att kunna ge sina barn en liten julklapp. Jag tror tyvärr inte att era insatser kommer att hjälpa dem i nuläget.

Jag tycker att det är dags att ni börjar omvärdera er politik. Ni ska sänka skatterna med 16 miljarder. Ni har redan sänkt skatterna med flera miljarder. Är det inte dags att använda de pengarna till att ge våra barn en varm vinter och en värdig framtid i Sverige?

Prot. 2013/14:9
3 oktober

Frågestund

Anf. 33 Statsrådet MARIA LARSSON (KD):

Herr talman! De skattesänkningar som har gjorts har haft effekt i form av att fler jobb har skapats. Därför minskar de absoluta talen när det gäller barnfattigdom. Det är positiva effekter av regeringens politik. Även i fortsättningen har vi utmaningar, men låt oss inte glömma att vi är det land som har nästan de minsta skillnaderna i världen i ekonomiskt avseende.

Det är naturligtvis angeläget att vi skapar ett samhälle som håller ihop, ett samhälle där alla upplever att det finns rättvisa. Det är också därför vi i det korta perspektivet, samtidigt som vi jobbar med att fler ska få jobb, gör särskilda ekonomiska satsningar på de allra svagaste hushållen. Där är bostadsbidraget det allra mest träffsäkra.

Vår politik har haft effekt. Den absoluta fattigdomen har minskat. Antalet barn i ekonomisk utsatthet har minskat. Det är sanningen, och det kan inte något parti se förbi – även om vi behöver göra mer.

En bonus–malus-modell för fordonsbeskattning

Anf. 34 PER-INGVAR JOHNSON (C):

Herr talman! Enligt medierna föreslår Thomas B Johansson i utredningen om en fossiloberoende fordonsflotta, den så kallade FFF-utredningen, en bonus–malus-modell.

Bonus–malus bör jag kanske förklara för dem som följer debatten. Det innebär i det här sammanhanget att fordon som förorenar ska betala och att fordon som inte förorenar ska belönas.

Jag har förstått att frågeställningen aktualiserades igen av oppositionspartierna i de tre skuggbudgetar som lämnades till riksdagen. Vad tycker statsrådet om utredningsförslaget om införande av ett bonus–malus-system för fordonsbeskattning?

Anf. 35 Statsrådet ANNA-KARIN HATT (C):

Herr talman! Jag tackar för en viktig fråga.

En tredjedel av Sveriges koldioxidutsläpp kommer från vår transportsektor. Det är klart att om vi ska kunna göra något åt det, om vi ska kunna nå den fossiloberoende fordonsflotta som regeringen har antagit som vision, behöver vi få ut fler miljöbilar på marknaden. Vi behöver öka andelen förnybart i våra drivmedel, och vi behöver driva energieffektiviteten framåt. Därför är det bra att det sedan Alliansen tillträdde 2006 har sålts mer än 270 000 bilar som kan gå antingen på el eller på förnybart. Vi har stimulerat det med miljöbilspremien, supermiljöbilspremien och slopad fordonsskatt för miljöbilar de första fem åren.

Vi kommer att behöva göra mer för att ställa om till en fossiloberoende fordonsflotta till 2030. Jag ser fram emot att utredningen om den

fossiloberoende fordonsflottan presenterar sina förslag, bland annat bonus–malus, för regeringen i december i år.

Anf. 36 PER-INGVAR JOHNSON (C):

Herr talman! Vilket tidsperspektiv kan det finnas för ett genomförande av ett bonus–malus-system?

Anf. 37 Statsrådet ANNA-KARIN HATT (C):

Herr talman! Vi kommer att få utredningens samlade förslag i december. Jag förväntar mig att vi får en ganska diger lista.

Att nå en fossiloberoende fordonsflotta till 2030 är en av de djärvaste visioner och mest tvingande omständigheter som regeringen har slagit fast. Vi kommer att behöva fortsätta arbeta med en hel del av de åtgärder som vi redan har på plats. En del kommer vi att behöva förstärka, och vi kan komma att behöva tillföra ytterligare.

Centerpartiet har tidigare tagit ställning för idén om en bonus–malus-modell. Nu får vi se vad utredningen föreslår. Vi får också se vad remissinstanserna tycker om det förslaget och andra förslag från utredningen. Sedan ska Alliansen och regeringen samlat väga av hur vi kan gå vidare, så att vi kan få långsiktiga styrmedel på plats som leder till fler miljöbilar på vägarna, ökad inblandning av förnybart i bensin och diesel och ökad användning av helt förnybara drivmedel och el på våra vägar och i våra tunga och lätta transporter.

Femte jobbskatteavdraget och barns idrottsaktiviteter

Anf. 38 AGNETA GILLE (S):

Herr talman! Jag vill ställa min fråga till kultur- och idrottsministern. För bara någon vecka sedan fick vi i kulturutskottet information från ministern om det femte jobbskatteavdraget. Det är ett exempel på en idrottssatsning för barn och unga, sade ministern, för det skulle bli pengar över till idrottsaktiviteter.

Min fråga till ministern är om det gäller alla barn. Jag är själv ideellt aktiv i Vaksala Sportklubb i Uppsala, och vi har väldigt många barn där som lever med föräldrar som inte har arbete eller som är sjukskrivna. Omfattas de också av en förstärkt budget? Omfattas de också av en möjlighet till idrottsaktiviteter? Eller är det så att jobbskatteavdraget riktar sig bara till dem som har arbete och slår ut de övriga?

Anf. 39 Kultur- och idrottsminister LENA ADELSON LILJE-ROTH (M):

Herr talman! Det är riktigt att jag ser det femte jobbskatteavdraget också som en kulturreform. Jag ska förklara varför.

Större delen av all kultur i Sverige – det gäller idrotten också, och jag kan samtidigt påpeka att såväl kulturanslagen som idrottsanslagen har ökat markant under den borgerliga regeringen – betalar vi trots allt själva, även om kommuner och andra bistår. Ett jobbskatteavdrag på mellan 2 500 och 3 500 per år – det femte jobbskatteavdraget är så pass stort – täcker bland annat mer än väl avgiften för ett barn som vill spela

fotboll, en flicka som vill gå och simma eller rida eller någon som vill gå i kultur- eller musikskola.

För de barn som har föräldrar som inte arbetar, som kanske är tillfälligt arbetslösa – Maria Larsson var också inne på det – föreslår regeringen en fritidscheck på 3 000 kronor om året som ska gå till barn i familjer där man har försörjningsstöd.

Prot. 2013/14:9
3 oktober

Frågestund

Anf. 40 AGNETA GILLE (S):

Herr talman! Då ska alltså jag, när jag jobbar i Vaksala Sportklubb, sitta och skriva intyg till barn som har föräldrar som är sjuka eller arbetslösa när de kommer med mössan i hand och frågar efter en fritidscheck? Jag tycker att det är en bild av Fattigsverige.

Vi socialdemokrater satsar 300 miljoner mer på idrotts- och friluftslivet. Vi ger nu nästan 2 miljarder till Riksidrottsförbundet, och Svenskt Friluftsliv får 50 miljoner. Det är för att vi vill att alla barn ska omfattas av detta, att alla barn ska känna att de har samma möjlighet till ett rikt idrotts- och friluftsliv och att alla ska få möjlighet att vara med på samma villkor.

Det är socialdemokratisk politik. Min fråga till ministern var hur er politik ser ut. Där ska vissa barn gå med mössan i hand och fråga efter en fritidscheck.

Anf. 41 Kultur- och idrottsminister LENA ADELSON LILJE-ROTH (M):

Herr talman! Här är det ingen som behöver gå med mössan i hand. Vi har under 2000-talet tredubblat stödet till idrottsrörelsen bland annat för att den ska kunna samarbeta mer med skolor och låta barn pröva olika idrotter. De avgifter som idrottsföreningarna tar ut är också starkt subventionerade. Visst finns det en kostnad, men många idrotter är billiga.

Just jobbskatteavdraget gör det möjligt för de allra flesta att satsa ännu mer på sin idrott. Men för att de barn som bor i familjer där det kanske inte finns vuxna som har arbete för tillfället – förhoppningen är att ännu fler ska få det – också ska kunna få ta del av idrotten finns det här extra stödet, kanske till extra utrustning, fotbollsskor eller ett kort på simhallen. Det tycker jag är viktigt, för alla barn har rätt till idrott. Vi är nog ett av de länder i världen där barnen idrottar allra mest.

Antalet högskoleplatser

Anf. 42 THOMAS STRAND (S):

Herr talman! Jag vill ställa en fråga till utbildningsminister Jan Björklund.

Jag var också med i dag när utbildningsutskottet träffade Sveriges universitets- och högskoleförbund, SUHF. De samlar alla lärosäten i Sverige, inte bara Lund. Jag tycker att utbildningsministern lite lättvindigt avfärdar den samfälliga kritiken från SUHF. De sade tre saker: högskoleplatserna minskar, söktrycket ökar och andra länder springer ifrån oss.

Vi har en hög arbetslöshet och en dramatiskt hög ungdomsarbetslöshet. Då är det en *relief* när SUHF säger: Vi kan ta emot fler studenter. Regeringen blundar och säger nej. Det blir inga fler platser, utan det blir

färre platser. Min fråga är: Hur kan regeringen i detta läge, när vi har så hög ungdomsarbetslöshet och arbetslöshet, säga nej till fler platser på högskolan?

Anf. 43 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (FP):

Herr talman! Jag upplever att jag svarade på exakt samma fråga för 20 minuter sedan, men jag gör det gärna igen.

Sverige har 430 000 studenter vid universiteten. Det finns ingen tidigare generation som har varit i närheten av den utbildningsnivån. I dag är det också så att av dem som fyller 19 i år kommer 53 procent att beredas plats på högskolan. Det är en högre procentsiffra än vad som någonsin rådde under den socialdemokratiska regeringstiden. Det är också högt i ett internationellt perspektiv. Vi är på väg mot 63 procent, och det slår alla andra länder. Möjligen har Sydkorea en högre ambition, men vi ligger högre än alla andra länder. Det vi behöver satsa på nu i Sverige är att bygga ut yrkesutbildningar och lärlingsutbildningar.

Jag är medveten om att myndighetschefer, rektorer för universitet och högskolor liksom alla andra gärna vill ha mer resurser för egen del, men vi har att göra en helhetsbedömning. Är det fler akademiker vi behöver utbilda just nu, eller är det arbetskraft åt industrin eller andra delar av arbetsmarknaden? Det är faktiskt där det råder brist. Alla i samhället kan inte bli akademiker.

Anf. 44 THOMAS STRAND (S):

Herr talman! Det har ingen sagt heller. Vi behöver utbilda många människor, och det är viktigt.

Nu är det så att utbildningsministern hänvisar till en demografisk prognos som har gjorts. Det finns ett bevingat uttryck som säger om statistik att det finns tre sorters lögn: lögn, förbannad lögn och statistik.

Lund gjorde samma simulering mellan 2009 och 2013. Enligt prognosen skulle de få ett minskat söktryck. I själva verket ökade söktrycket i Lund.

Vi talar om verkligheten. SUHF är röster från verkligheten, och de säger att det står människor och knackar på dörren. 100 000 studenter vill studera och är behöriga att studera, men kom inte med i urvalet. Det finns ett tryck, det finns arbetslöshet och ni säger nej. Ni sänker skatter för 15 miljarder, men ni har inte råd att satsa på några tusen fler platser på högskolan.

Anf. 45 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (FP):

Herr talman! Om Thomas Strand ska bygga ut med 100 000 räcker det inte. Då får han allt ta i med budgeten, det kan jag säga. Det är några tusen platser ni föreslår, och det är inte så stor skillnad mot de 430 000 studenter som redan går i högskolorna.

Sanningen är den, Thomas Strand, att vi har en mycket hög nivå när det gäller akademisk utbildning i Sverige, och den kommer att fortsätta att stiga. Jag vet inte vad man annars ska bygga framtiden på, om inte på de prognoser som finns. Vi vet hur många ungdomar det finns om några år. Det är bara att räkna hur många som är 10 år i dag så vet vi hur många som är 20 år om 10 år. Det är inte så svårt. Det går att räkna ut. Vi ser att ungdomskullarna sjunker kraftigt just nu. Det beror på att det föddes

färre ungar i slutet av 90-talet. Gymnasieskolor läggs ned i Sverige därför att det är för få ungdomar. Det är detta som gör att platserna kommer att räcka. Om några år kommer det att vara tomma platser på mängder av ställen.

Det är yrkesutbildningar detta land behöver bygga ut. Alla kan inte bli akademiker. Jag förstår inte varför man i detta parti, som kallar sig arbetarparti, är så rädd för yrkesutbildning.

Svensk äldreomsorg

Anf. 46 STEFAN SVANSTRÖM (KD):

Herr talman! Jag vill ställa en fråga till statsrådet Maria Larsson i hennes egenskap av äldreminister.

Den 1 oktober, i tisdags, firades FN:s internationella äldredag världen över. I samband med det presenterade organisationen Help Age International – ett paraplyorgan för hundra äldreorganisationer i 65 länder – en mycket genomgripande undersökning kallad Global Age Watch Index. Där rankas 91 länder utifrån olika faktorer: hur väl man tillgodoser äldres behov av exempelvis ekonomisk trygghet, vård och hälsa, sysselsättning och utbildning samt social inkludering och miljö. Glädjande nog toppar Sverige rankningen. Men det är relativt knapp marginal ned till länder som Norge, Tyskland och Holland.

Vad avser statsrådet att göra för att säkerställa att Sverige även framdeles ska vara världens bästa land att åldras i?

Anf. 47 Statsrådet MARIA LARSSON (KD):

Herr talman! Tack för frågan!

Det är naturligtvis väldigt glädjande när vi får internationella undersökningar som visar att Sverige ligger i toppklass när det gäller äldreomsorgen. Låt mig säga att det inte är den första undersökningen som säger det. EU kom med en likartad undersökning som jämförde EU-länder och som också placerade Sverige i topp.

Samtidigt är jag naturligtvis intresserad av hur de äldre själva ser på situationen. Jag kan konstatera att vi har haft en glädjande utveckling där allt fler äldre blir alltmer nöjda. 88 procent är nöjda med sin hemtjänst. 82 procent är nöjda eller mycket nöjda med sitt boende. Men jag är naturligtvis mest intresserad av dem som ännu inte är nöjda. Det är vår förbättringspotential. Därför har vi belönat kommuner och landsting som jobbar med kvalitetsutvecklingsarbete för de mest sjuka äldre. Det är ett stort pågående arbete just nu.

Vi har ställt resurser till förfogande för att bygga fler äldreboenden, och vi har utvecklat öppna jämförelser för att veta vad det är som händer i äldreomsorgen.

Anf. 48 STEFAN SVANSTRÖM (KD):

Herr talman! Det är glädjande att många fler är nöjda med vad vi gör. Undersökningen visar bland annat att vi har väldigt hög lägstanivå i alla jämförelsemått som tagits fram. Vi är femma när det gäller sysselsättning och utbildning, vi är femma när det gäller miljö och social inkludering, vi

är sjua när det gäller vård och hälsa, och vi är åtta när det gäller ekonomisk trygghet.

Men det här gör oss inte blinda för bilden av att vi fortfarande har en del problem att jobba med. Vi läser medierna. Där finns en diskussion om hur vi kan förbättra den ekonomiska tryggheten för fler, och vi har också situationen inom vården och äldreomsorgen, som på sina håll är problematisk. Vi har kunnat läsa om övermedicineringen av äldre, som är ett konkret problem som drabbar enskilda äldre. De får en felaktig behandling som gör att de får svårare att återhämta sig. Det är också kostsamt för samhället. Vad anser statsrådet att vi kan göra för att säkerställa att äldre får rätt medicinering?

Anf. 49 Statsrådet MARIA LARSSON (KD):

Herr talman! Äldres stora läkemedelskonsumtion är ett av de problemområden vi har identifierat. Det är ett av de områden där vi nu belönar kommuner och landsting som aktivt arbetar med att minska olämpliga läkemedel. Läkemedel kan vara väldigt lämpliga och till stor hjälp för att leva ett gott liv, men det finns en olämplig medicinering som vi har specificerat.

Nu ser vi en positiv utveckling: Läkemedelsanvändningen minskar i alla landsting. Den har minskat från 11,8 till 9,8 procent på ett år. Det kan låta som en liten procentandelsförändring, men det handlar om tusentals äldre som nu i mindre utsträckning åter de olämpliga läkemedlen. Det leder i sin tur till färre fallolyckor, som innebär en stor inskränkning i äldres livskvalitet. Här sker mycket positivt. Det är en revolution på gång i äldreomsorgen.

Resurser till läsfrämjande verksamhet

Anf. 50 HELEN PETTERSSON i Umeå (S):

Herr talman! Min fråga går till kulturminister Adelson Liljeroth.

När regeringen härförleden presenterade sin satsning på 30 miljoner till läsfrämjande verksamhet lät det väldigt bra. Jag tror att vi alla är överens om att vi behöver satsa på läsfrämjande verksamhet. Men när det sedan visade sig att de 30 miljonerna är en öronmärkning av ett befintligt folkbildningsanslag väcktes en del kritik. Studieförbunden bedriver i dag läsfrämjande verksamhet för mer än 30 miljoner kronor. Nu läggs det administrativa kostnader till detta för öronmärkningen. Därmed riskerar den så kallade satsningen de facto att resultera i mindre pengar för direkt verksamhet.

Ministerns enda svar på den kritik som har förts fram är: Den är dum. Jag tänkte ge ministern möjlighet att utveckla vad som är dumt med att kritisera en påstådd satsning och säga att den faktiskt kommer att ge mindre till verksamheten än det som den får i dag.

Anf. 51 Kultur- och idrottsminister LENA ADELSON LILJEROTH (M):

Herr talman! Ibland klipps intervjuer lite hur som helst. Redan när vi inledde valrörelsen 2010 hade vi i valmanifestet att vi behövde en littera-

turutredning för att se hur vi kunde stärka författarnas villkor och öka läsandet.

Litteraturutredningen, som presenterades på bokmässan för ett år sedan, var också en bra bas som gav mycket ny kunskap om vad vi kan göra för att stärka läsandet. Ett av de förslag som kom från Litteraturutredningen handlade just om att öronmärka en del av det anslag som går till studieförbunden till detta. De föreslog 30 miljoner kronor. Man kan fråga sig om det är mycket eller lite. Det räcker till mycket, men vi ska också veta att hela anslaget till folkbildningen ligger på mellan 3 och 4 miljarder kronor.

Det här var ett sätt att se till att man också kunde få stöd till läsande bland äldre. Även om läsandet ligger högt bland äldre finns det grupper som fortfarande har svårt med läsandet.

Anf. 52 HELEN PETTERSSON i Umeå (S):

Herr talman! Jag är medveten om att det är en del av folkbildningsanslagen, men jag undrar om ministern är medveten om att det satsas mer på läsfrämjande åtgärder än de 30 miljonerna. Och kan hon inte se en fara i att en del av de verksamhetspengar som finns i dag kommer att ätas upp av administration, vilket känns mycket onödigt?

Sedan undrar jag hur ministern anser att det rimmar med det fria och frivilliga, som är den bas som folkbildningen lutar sig mot, att man börjar öronmärka anslagen till direkta åtgärder och verksamheter. Kan det inte finnas en risk med att vi släpper det fria och frivilliga inom folkbildningen? Och en följdfråga på det är: Är detta någonting som vi kommer att få se mer av med en borgerlig regering framöver? Vi är väldigt många som är mycket oroliga för detta.

Anf. 53 Kultur- och idrottsminister LENA ADELSON LILJE-ROTH (M):

Herr talman! Vi har haft en borgerlig regering under lite drygt sju år. Vi är normalt sett inte mycket för öronmärkning. Det gäller på mitt område, kulturen, också. Där har vi minskat öronmärkningen.

Det här handlar om 30 miljoner, och jag vet att studieförbunden och folkbildningen jobbar med läsandet. Litteraturutredningen ansåg att detta var ett sätt, och det gör vi också i propositionen, att nå fler, bland annat med försöksverksamhet. Det kan gälla till exempel vägbibliotek. Det har varit mycket framgångsrikt, men i dag finns det inte några andra möjligheter att stödja sådana verksamheter än exempelvis genom de här anslagen. Och det är viktigt nog.

De pengar som går till folkbildningen är skattebetalarnas pengar. De kommer inte från ett tomt hål i universum. Det är medborgarnas inbetalade pengar. Jag tycker att det kan vara rimligt att riksdagen också kan ha synpunkter på hur de används, precis som vi sätter upp villkor för idrotten, som också är frivillig, och talar om vad vi vill att idrottens pengar ska gå till.

Prot. 2013/14:9
3 oktober

Frågestund

Anf. 54 FINN BENGTTSSON (M):

Herr talman! Äntligen, statsrådet Erik Ullenhag! Brottsförebyggande rådet har i år rapporterat att det totala antalet polisanmälningar med identifierade hatbrottsmotiv minskat med 6 procent från 2008 till 2012. Det är givetvis mycket glädjande.

Men om man studerar de aktuella siffrorna lite mer i detalj framskymtar något som är aningen oroväckande. Medan samhället, av antalet anmälda hatbrott att döma, tycks utvecklas positivt i riktning mot ökad tolerans för bland annat sexuell preferens, ökar i stället antalet anmälningar med så kallade afrofobiska och antiromska motiv med över 20 procent i båda fallen sedan 2008. En klar majoritet av dessa, 72 procent av de ca 5 500 anmälningarna som kommer till polisen, innehåller ett identifierat hatbrottsmotiv och bedöms enligt Brå ha främlingsfientliga eller rasistiska motiv.

Främlingsfientligheten tar sig nya uttryck. Jag vet att statsrådet bland annat har jobbat på en vitbok för att kartlägga övergreppen mot romerna. Kan statsrådet nämna något kort om det här vitboksarbetet?

Anf. 55 Statsrådet ERIK ULLENHAG (FP):

Herr talman! Tack för frågan! Låt mig börja med hatbrottsstatistiken. Man ska vara lite försiktig när man drar slutsatser av hatbrottsstatistik, precis som frågeställaren säger.

Det vi kan se över tid är att antalet hatbrott när det gäller hbtq-personer och sexuell läggning har gått ned. Jag tror, och notera att jag säger tror, att det beror på en bättre attityd gentemot hbtq-personer i Sverige. Vi har haft en positiv utveckling där. I andra grupper ser vi en ökad anmälningfrekvens. Ibland är det ett problem att anmälningfrekvensen går ned eftersom det tyder på att man inte vågar anmäla.

Den romska gruppen är den grupp som drabbas mest av främlingsfientlighet och diskriminering i det svenska samhället. Det är bakgrunden till att regeringen på ett antal punkter, bland annat med en vitbok över de övergrepp som romer har drabbats av under 1900-talet, försöker få fram kunskap om historien eftersom den spelar roll även i dag. Det är en av åtgärderna.

Men vi gör också ganska omfattande insatser för romsk inkludering. Mycket av det arbetet skadades av den diskussion som har förts de senaste veckorna om registrering av romer. Det är klart att det skadar romernas förtroende för majoritetssamhället.

Anf. 56 FINN BENGTTSSON (M):

Herr talman! Tack för svaret, statsrådet! Jag tycker att det är mycket förtjänstfullt att man gör den här kartläggningen av övergrepp mot den romska befolkningen under 1900-talet.

När vi tittar på vår egen lagstiftning är det lite pinsamt att se att den så kallade lösdriverilagen fanns fram till 1965. Då ersattes den av ett annat lagrum som kallades för lagen om samhällsfarlig asocialitet, vad nu det står för. Detta var ett lagrum som gällde fram till 1982 när socialtjänstreformen äntligen tog bort den lagstiftningen.

Det finns ju andra lagar som kanske anknyter till arbetet med vitboken, vad den nu kan leda fram till, som jag tror att det är mycket viktigt att man analyserar. Det är de lagar som vi har som gäller hets mot folkgrupp. Kan statsrådet möjligen filosofera kring om det kan bli aktuellt att titta över den lagstiftningen i syfte att kanske fokusera på det problem som hets mot folkgrupp kan innebära nu när även myndigheter eventuellt är inblandade i den här typen av aktiviteter?

Anf. 57 Statsrådet ERIK ULLENHAG (FP):

Herr talman! Jag noterar att jag fick ett nytt verktyg som statsråd. Jag kan filosofera. Det var inte dumt. Det borde man ägna sig mer åt.

Det här är otroligt allvarliga frågor. Vi följer upp hetslagstiftningen hela tiden tillsammans med Beatrice Ask som ytterst har ansvar för frågan. Det handlar om att vi ska se till att hatbrotten tas på allvar, att polisen har kompetens för detta och att människor vågar anmäla. Vi följer detta mycket noggrant.

Min bedömning i dagsläget är dock att hetsbrottslagstiftningen som sådan är relativt heltäckande. Det förs en diskussion om hbtq-personer som vi kan titta på. Vi kan titta på lagstiftningen, men i grunden har vi en ganska bra lagstiftning på plats.

Låt mig säga något om den vitbok som regeringen tar fram. Vi har presenterat ett kapitel ur vitboken. Det rör registrering under 1900-talet. Det är rätt vidrig läsning. Under den första halvan av 1900-talet gjordes registreringen av romer med i princip rasistiskt syfte. Syftet var att registrera. Man skrev i offentligt tryck att man inte kunde utvisa de här människorna eftersom de var svenskar. Vi kan inte utrota dem, stod det i offentligt tryck. Men syftet var att se till att levnadssituationen för romer skulle vara sådan att de flyttade någon annanstans. Vi har en historia att verkligen skämmas över på det här området.

Resurser till vård, skola och omsorg

Anf. 58 PIA NILSSON (S):

Herr talman! Min fråga går till vice statsminister Jan Björklund. Förra veckan målade Göran Hägglund upp en bild av verkligheten där han påstod att statens bidrag till vård, skola och omsorg skulle ha förstärkts med 25 procent sedan alliansregeringen tillträdde. Sveriges Kommuner och Landsting, SKL, som står välfärdens kärnverksamhet närmast, hävdar bestämt att någon förstärkning inte har syns till utan att resurserna i stort sett är desamma som när regeringen tillträdde för sju år sedan trots en betydande befolkningsökning.

Därför vill jag fråga vice statsminister Jan Björklund om Göran Hägglunds bild också är regeringens samlade bild av verkligheten. Och om så är fallet: På vilket sätt borde svenska folket märka av att skolans, vårdens och omsorgens resurser skulle ha förstärkts av den här regeringen? Varför har då mer än hälften av landets kommuner och flertalet landsting tvingats höja skatten för att klara sina åtaganden?

Anf. 59 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (FP):

Herr talman! Välfärden har förstärkts under de här åren. Det är ganska unikt i Europa därför att man i många länder måste skära ned på välfärden. Att den har förstärkts här beror i grunden på att vi har en välskött ekonomi och att en ansvarsfull ekonomisk politik har förts under de här åren.

Välfärd i meningen sjukvård, äldreomsorg, skola och utbildning har fått mer resurser under de här åren. Det är också därför som vi har en fortsatt hög standard i dessa sektorer. I utbildningssektorn, där jag har mest överblick, har vi höjt lärarlönerna, och vi har till exempel högre lärartäthet i dag än 2006 när det gäller behöriga lärare. Köerna i sjukvården har kortats.

En lång rad reformer har genomförts trots mycket tuffa tider, och det är tack vare att vi har fört en ansvarsfull ekonomisk politik och haft en arbetslinje i grunden som statens ekonomiska resurser inte går åt till att finansiera arbetslöshet, vilket ju har varit oppositionens alternativ.

Anf. 60 ANDRE VICE TALMANNEN:

Det var sista frågan. Jag vill tacka de närvarande statsråden och riksdagsledamöterna för veckans frågestund.

2 § Justering av protokoll

Protokollet för den 27 september justerades.

3 § Avsägelse

Andre vice talmannen meddelade att *Cristina Husmark Pehrsson* (M) av sagt sig uppdraget som ledamot i Nordiska rådets svenska delegation.

Kammaren biföll denna avsägelse.

4 § Anmälan om kompletteringsval

Andre vice talmannen meddelade att Moderata samlingspartiets riksdagsgrupp på grund av uppkommen vakans anmält Hans Wallmark som ledamot i Nordiska rådets svenska delegation.

Andre vice talmannen förklarade vald till

ledamot i Nordiska rådets svenska delegation
Hans Wallmark (M)

5 § Anmälan om subsidiaritetsprövning

Prot. 2013/14:9
3 oktober

Andre vice talmannen anmälde att utdrag ur prot. 2013/14:1 för torsdagen den 26 september i ärende om subsidiaritetsprövning av EU-förslag inkommit från utrikesutskottet.

6 § Anmälan om faktrapromemoria

Andre vice talmannen anmälde att följande faktrapromemoria om förslag från Europeiska kommissionen inkommit och överlämnats till utskott:

2013/14:FPM5 Förordning om järnvägstransportstatistik *KOM(2013) 611* till trafikutskottet

7 § Anmälan om fördröjt svar på interpellation

Följande skrivelse hade inkommit till riksdagen:

Interpellation 2013/14:21

Till riksdagen

Interpellation 2013/14:21 Krisen inom skogsindustrin

av Peter Persson (S)

Interpellationen kommer att besvaras tisdagen den 12 november 2013.

Skälet till dröjsmålet är tidigare inbokade resor och arrangemang.

Stockholm den 1 oktober 2013

Näringsdepartementet

Annie Lööf (C)

Enligt uppdrag

Fredrik Ahlén

Expeditionschef

8 § Ärenden för hänvisning till utskott

Följande dokument hänvisades till utskott:

Propositioner

2013/14:6 till socialförsäkringsutskottet

2013/14:7 till finansutskottet

2013/14:10 till skatteutskottet

2013/14:17 och 18 till miljö- och jordbruksutskottet

Skrivelse

2013/14:8 till skatteutskottet

9 § Bordläggning

Följande dokument anmäldes och bordlades:

EU-dokument

KOM(2013) 547 Förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om betaltjänster på den inre marknaden och om ändring av direktiven 2002/65/EG, 2013/36/EG och 2009/110/EG samt upphävande av direktiv 2007/64/EG

KOM(2013) 550 Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om förmedlingsavgifter för kortbaserade betalningstransaktioner

Motioner

med anledning av prop. 2012/13:178 En tydligare lag om kommunernas bostadsförsörjningsansvar
2012/13:C5 av Markus Wiechel (SD)

med anledning av prop. 2012/13:180 Fortsatt giltighet av de tidsbegränsade lagarna om hemliga tvångsmedel
2013/14:Ju1 av Maria Ferm (MP) och Jens Holm (V)

med anledning av prop. 2012/13:186 Ökade möjligheter att förebygga våld i nära relationer
2013/14:Ju2 av Richard Jomshof (SD)
2013/14:Ju3 av Morgan Johansson m.fl. (S)

med anledning av prop. 2012/13:187 Vissa skolfrågor
2013/14:Ub1 av Rossana Dinamarca m.fl. (V)
2013/14:Ub2 av Ibrahim Baylan m.fl. (S)
2013/14:Ub3 av Jabar Amin (MP)

med anledning av prop. 2012/13:195 Minskade krav på dokumentation i skolan
2013/14:Ub4 av Ibrahim Baylan m.fl. (S)
2013/14:Ub5 av Jabar Amin m.fl. (MP)

med anledning av skr. 2012/13:185 Verksamheten inom Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa (OSSE) under 2012 och första halvåret 2013
2013/14:U1 av Kent Härstedt m.fl. (S)

10 § Anmälan om interpellationer

Följande interpellationer hade framställts:

den 2 oktober

2013/14:24 Hållbarhetsmål och Vattenfalls nya dagbrott för kol
av *Per Bolund* (MP)
till statsrådet Peter Norman (M)

den 3 oktober

Prot. 2013/14:9
3 oktober

2013/14:25 En reformerad planprocess för ett ökat bostadsbyggande och sänkta kostnader

av *Veronica Palm* (S)

till statsrådet *Stefan Attefall* (KD)

Interpellationerna redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 15 oktober.

11 § Anmälan om frågor för skriftliga svar

Följande frågor för skriftliga svar hade framställts:

den 2 oktober

2013/14:29 Ungdomars rätt till arbete

av *Anna Wallén* (S)

till arbetsmarknadsminister *Elisabeth Svantesson* (M)

2013/14:30 Angående Dalabanans framtid

av *Peter Hultqvist* (S)

till statsrådet *Catharina Elmsäter-Svärd* (M)

den 3 oktober

2013/14:31 Migrationsverket

av *Lars Mejern Larsson* (S)

till statsrådet *Tobias Billström* (M)

2013/14:32 Stöd till organisationers miljöarbete

av *Jens Holm* (V)

till miljöminister *Lena Ek* (C)

Frågorna redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 15 oktober.

12 § Anmälan om skriftliga svar på frågor

Skriftliga svar på följande frågor hade inkommit:

den 3 oktober

2013/14:25 Preskriberade brott

av *Markus Wiechel* (SD)

till justitieminister *Beatrice Ask* (M)

Svaren redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 15 oktober.

13 § Kammaren åtskildes kl. 15.01.

Förhandlingarna leddes av andre vice talmannen.

Vid protokollet

MADELEINE GABRIELSON HOLST

/Eva-Lena Ekman

1 § Frågestund.....	1
Anf. 1 ANDRE VICE TALMANNEN.....	1
<i>Antalet högskoleplatser</i>	<i>1</i>
Anf. 2 IBRAHIM BAYLAN (S).....	1
Anf. 3 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (FP).....	1
Anf. 4 IBRAHIM BAYLAN (S).....	2
Anf. 5 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (FP).....	2
<i>Skattesänkningar och resurser till skolan.....</i>	<i>2</i>
Anf. 6 JABAR AMIN (MP).....	2
Anf. 7 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (FP).....	3
Anf. 8 JABAR AMIN (MP).....	3
Anf. 9 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (FP).....	3
<i>Läsförståelsen hos unga</i>	<i>3</i>
Anf. 10 CECILIA MAGNUSSON (M).....	3
Anf. 11 Kultur- och idrottsminister LENA ADELSON LILJEROTH (M).....	4
Anf. 12 CECILIA MAGNUSSON (M).....	4
Anf. 13 Kultur- och idrottsminister LENA ADELSON LILJEROTH (M).....	4
<i>Nollvision om vräkningar av barnfamiljer</i>	<i>5</i>
Anf. 14 MARGARETA LARSSON (SD).....	5
Anf. 15 Statsrådet MARIA LARSSON (KD)	5
Anf. 16 MARGARETA LARSSON (SD).....	5
Anf. 17 Statsrådet MARIA LARSSON (KD)	5
<i>Byggandet av fotbollsarenor i Qatar</i>	<i>6</i>
Anf. 18 HANS LINDE (V).....	6
Anf. 19 Kultur- och idrottsminister LENA ADELSON LILJEROTH (M).....	6
Anf. 20 HANS LINDE (V).....	6
Anf. 21 Kultur- och idrottsminister LENA ADELSON LILJEROTH (M).....	7
<i>Rysslands militära övningsverksamhet</i>	<i>7</i>
Anf. 22 ALLAN WIDMAN (FP).....	7
Anf. 23 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (FP).....	8
Anf. 24 ALLAN WIDMAN (FP).....	8
Anf. 25 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (FP).....	8
<i>Elkostnaderna för svensk industri.....</i>	<i>8</i>
Anf. 26 BÖRJE VESTLUND (S).....	8
Anf. 27 Statsrådet ANNA-KARIN HATT (C).....	9
Anf. 28 BÖRJE VESTLUND (S).....	9
Anf. 29 Statsrådet ANNA-KARIN HATT (C).....	9
<i>Barnfattigdom.....</i>	<i>10</i>
Anf. 30 ROZA GÜCLÜ HEDIN (S).....	10
Anf. 31 Statsrådet MARIA LARSSON (KD)	10
Anf. 32 ROZA GÜCLÜ HEDIN (S).....	10

Anf. 33 Statsrådet MARIA LARSSON (KD)	11
<i>En bonus-malus-modell för fordonsbeskattning</i>	11
Anf. 34 PER-INGVAR JOHNSSON (C)	11
Anf. 35 Statsrådet ANNA-KARIN HATT (C)	11
Anf. 36 PER-INGVAR JOHNSSON (C)	12
Anf. 37 Statsrådet ANNA-KARIN HATT (C)	12
<i>Femte jobbskatteavdraget och barns idrottsaktiviteter</i>	12
Anf. 38 AGNETA GILLE (S)	12
Anf. 39 Kultur- och idrottsminister LENA ADELSON	
LILJEROTH (M)	12
Anf. 40 AGNETA GILLE (S)	13
Anf. 41 Kultur- och idrottsminister LENA ADELSON	
LILJEROTH (M)	13
<i>Antalet högskoleplatser</i>	13
Anf. 42 THOMAS STRAND (S)	13
Anf. 43 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (FP)	14
Anf. 44 THOMAS STRAND (S)	14
Anf. 45 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (FP)	14
<i>Svensk äldreomsorg</i>	15
Anf. 46 STEFAN SVANSTRÖM (KD)	15
Anf. 47 Statsrådet MARIA LARSSON (KD)	15
Anf. 48 STEFAN SVANSTRÖM (KD)	15
Anf. 49 Statsrådet MARIA LARSSON (KD)	16
<i>Resurser till läsfrämjande verksamhet</i>	16
Anf. 50 HELÉN PETTERSSON i Umeå (S)	16
Anf. 51 Kultur- och idrottsminister LENA ADELSON	
LILJEROTH (M)	16
Anf. 52 HELÉN PETTERSSON i Umeå (S)	17
Anf. 53 Kultur- och idrottsminister LENA ADELSON	
LILJEROTH (M)	17
<i>Hatbrott</i>	18
Anf. 54 FINN BENGTSSON (M)	18
Anf. 55 Statsrådet ERIK ULLENHAG (FP)	18
Anf. 56 FINN BENGTSSON (M)	18
Anf. 57 Statsrådet ERIK ULLENHAG (FP)	19
<i>Resurser till vård, skola och omsorg</i>	19
Anf. 58 PIA NILSSON (S)	19
Anf. 59 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (FP)	20
Anf. 60 ANDRE VICE TALMANNEN	20
2 § Justering av protokoll	20
3 § Avsägelse	20
4 § Anmälan om kompletteringsval	20
5 § Anmälan om subsidiaritetsprövning	21
6 § Anmälan om faktapromemoria	21
7 § Anmälan om fördröjt svar på interpellation	21
8 § Ärenden för hänvisning till utskott	21
9 § Bordläggning	22
10 § Anmälan om interpellationer	22

11 § Anmälan om frågor för skriftliga svar.....	23	Prot. 2013/14:9
12 § Anmälan om skriftliga svar på frågor.....	23	3 oktober
13 § Kammaren åtskildes kl. 15.01.....	24	

